

ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารของโรงเรียน อรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

The Effects of Rhyme Recitation Activities on the Concentration of Young Children at
Arunphradit School, Muang District, Phetchaburi Province

เตือนใจ มีจำรัส*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารของโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารก่อนและหลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง และเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารระหว่างเพศชายและหญิงหลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนปฐมวัยชั้นบริหารเพศชายและหญิงอายุระหว่าง 2-3 ปี จำนวน 20 คน จำแนกเป็นเพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน ของโรงเรียนอรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นบริหารจำนวน 24 แผน สำหรับการทดลอง 8 สัปดาห์ และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการเรียนหรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารเพศหญิงโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ และด้านการเรียนหรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง, การสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัย

Abstract

The purposes of the effects of rhyme recitation activities on the concentration of young children at Arunphradit school, Muang district, Phetchaburi province study were: to study the concentration behavior of young children before and after participating in

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สถานที่ทำงาน: โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 76000

rhyme recitation activities, and to compare the concentration behavior between male and female young children after participating in rhyme recitation activities. The samples of this research were ten male and ten female young children, aged 2-3 years, randomly selected by gender dividing and drawing lots from the population of Aroonpradit School in Muang district, Phetchaburi province in the second semester of the academic year 2011. Instruments used in the study were twenty-four rhyme recitation activity plans for the eight week experiment and a concentration behavior observation form. The data analysis were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, and analysis of covariance. The results were as follows: 1) The concentration behavior of young children overall and in each aspect, including spirituality, speaking and acting and studying or doing activity after participating in rhyme recitation activities were significantly higher than before at the level of .01. 2) The concentration behavior of female young children overall and in each aspect, including spirituality, speaking and acting and studying or doing activity after participating in rhyme recitation activities were significantly higher than that of male young children at the level of .01.

Keyword: Participating in rhyme recitation activities, The concentration behavior of young children

บทนำ

พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวของผู้คนตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและคุณภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ส่วนการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบททางสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงสภาพผู้เรียนและความต้องการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กให้มากที่สุด การจัดประสบการณ์นี้ไม่ควรเน้นให้อ่านออกเขียนได้ แต่ควรให้ได้รับความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้ง ร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน (สิริมา ภินโญนนตพงษ์, 2542 : 63) ตามความในพระราชดำรัสของบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ปุทธศักราช 2546 เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

เด็กปฐมวัยว่า “ให้โรงเรียนทำความเข้าใจในปัญญาของเด็ก ของสังคม และให้พยายามแก้ไขให้ตรงจุดตลอดจนปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพตามคำกล่าวที่ว่า ไม่อ่อนด้อย ไม่แค้นียดยาก”

สมาธิเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะเด็กชั้นบริหารอายุระหว่าง 2-3 ขวบ หากเด็กวัยนี้ขาดสมาธิ เด็กก็จะเป็นตัวของตัวเองและขาดการควบคุมตนเองไปด้วย เมื่อเด็กมีสมาธิการปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ก็เกิดผลดีตามมาและยังส่งผลให้เป็นเด็กมีอารมณ์ดี ใจเย็น รักสงบ มีวินัย ไม่ก้าวร้าว ไม่เอาแต่ใจตนเอง รวมทั้งเป็นเด็กที่มีความอดทน อดกลั้น รู้จักรอคอย และมีเหตุมีผลต่อการตัดสินใจเสมอ (Erikson, 1950 อ้างถึงใน ธีระ ประพฤติกิจ, 2538) ดังที่ พระธรรมปิฎก ป.อ. (ปยุตโต) (2542 : 98) ได้กล่าวว่า สมาธิ คือ ความตั้งมั่น มีจิตใจแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่กำหนดเป็นหนึ่งเดียว อยู่กับกิจ อยู่กับเรื่องที่พิจารณา ไม่วอกแวก ฟุ้งซ่าน จันท์จิตตา พุทธภาษานานท์ (อ้างถึงใน กรมอนามัย, กระทรวงสาธารณสุข, 2546 : 35) กล่าวว่า การฝึกสมาธิให้เด็กวัยนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยยิ่งเด็กอายุน้อยเท่าไรสมาธิจะยิ่งน้อยลงเท่านั้น ขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัยว่า สภาพของเด็กในตอนนั้นเป็นอย่างไร ถ้าเด็กกินอิ่ม นอนหลับสบาย ไม่หงุดหงิด อารมณ์ดี สมาธิของเด็กจะดีตามไปด้วย แต่ถ้าเด็กง่วง หิว หรือไม่สบาย สมาธิในการสนใจสิ่งต่างๆ ก็จะสั้นลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตัวเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญและขึ้นอยู่กับชนิดของกิจกรรมที่เด็กทำว่าน่าสนใจเพียงใด

การพัฒนาสมาธิมีหลายวิธี การฟังหรือท่องคำคล้องจองก็เป็นการสร้างสมาธิอย่างหนึ่งของเด็กปฐมวัย ดังที่ นิตยา ประพฤติกิจ (2549 : 74) ได้กล่าวว่า การให้เด็กได้ฟังคำคล้องจอง เช่น คำกลอน และเพลงกล่อมเด็กบ่อย ๆ จะช่วยให้เด็กสามารถจดจำคำเหล่านั้นได้ มีสมาธิในการฟัง เข้าใจเสียงซ้ำ ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหาของคำกลอนนั้น ๆ เพลงก็สามารถกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกได้กล่าวคือ การฟังเนื้อร้องหรือร้องตามนั้นต้องใช้สมองซีกซ้ายในขณะที่สมองซีกขวาจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับรู้ จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และการมองเห็นภาพโดยรวม (นงเยาว์ คลินิกคลาย, 2543 : 2)

กิจกรรมท่องคำคล้องจอง รวมทั้งเพลงกล่อมเด็กจึงเป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการสร้างสมาธิและทำให้เด็กหลับง่าย การร้องเพลงกล่อมเด็กขณะเด็กกำลังนอนหลับช่วยให้เด็กรู้สึกเป็นสุข (สุทิววงศ์ พงษ์ไพบูลย์, 2542 : 65-68 ; นิตยา ประพฤติกิจ, 2549 : 74) รวมถึงคำคล้องจองมีจุดมุ่งหมาย เพื่อฝึกความจำ เพื่อให้สนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อฝึกระเบียบวินัย (สุนา พานิช, 2531 : 100) ทั้งนี้เพราะการท่องคำคล้องจองนั้นมีจุดประสงค์เพื่อเตรียมเด็กให้สงบ ดังนั้นถ้านำคำคล้องจองมาให้เด็กท่องในช่วงกิจกรรม เช่น การทักทาย การนำเข้าสู่บทเรียน ระหว่างดำเนินกิจกรรม และการสรุปบทเรียน หรือก่อนกลับบ้านนั้น มีความสำคัญมากทีเดียว (พัฒนา ชัชพงศ์, 2535 : 8) สอดคล้องกับที่ พัชรี เจตน์เจริญรักษ์ (2537 : 39) ได้กล่าวว่า ครูสามารถใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบในช่วงใดของกิจกรรมก็ได้ ที่เห็นว่าเด็กไม่สนใจทำกิจกรรม เช่น ช่วงเริ่มต้น กิจกรรมหลัก หรือช่วงต่อระหว่างกิจกรรม การใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ จึงเป็นเทคนิคที่ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเช็ดหน้า การใช้ท่าทาง การร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การเล่านิทาน ฯลฯ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการความสามารถตามวัย และความพอใจของเด็กเป็นหลักเสมอ ณรงค์ ทองปาน (2526 : 45-51) กล่าวว่า

การท่องคำคล้องจองเป็นการช่วยให้เด็กได้บริหารอวัยวะต่าง ๆ ให้แข็งแรง มีพละนาถัยสมบูรณั สนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กรู้จักเล่นเป็นหมู่คณะ และส่งเสริมความจำ นับเป็นการให้การศึกษาแก่เด็กอย่างหนึ่ง คำคล้องจองแบบมีคำกลอนให้เด็กร้องเพื่อความสุขสนุกสนาน เด็กจะลืมเรื่องอื่น ๆ ไป ชั่วขณะ ทั้งนี้เด็กอาจมีจินตนาการคล้อยตามไปตามเนื้อหาในคำคล้องจองนั้นด้วย

เนื่องจากในปัจจุบันผู้วิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะเด็กชั้นบริหารมักจะมีขาดสมาธิ สมาธิสั้น มีอาการไม่สงบ (Restlessness) หลับยาก คือ และซุกซนเกินไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า กิจกรรมท่องคำคล้องจองจะมีผลต่อการสร้างสมาธิของเด็กบริหารได้หรือไม่ เพียงใด เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ปกครองในการสร้างสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารและชั้นอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับแก้พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารก่อนและหลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารระหว่างเพศชายและหญิง หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนปฐมวัยชาย หญิง ชั้นบริหาร ที่มีอายุระหว่าง 2-3 ขวบ จำนวน 23 คน ของโรงเรียนอรุณประดิษฐ อำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นปฐมวัยชาย หญิง ชั้นบริหาร ที่มีอายุระหว่าง 2-3 ขวบ จำนวน 20 คน ของโรงเรียนอรุณประดิษฐ อำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งได้จากการจำแนกเพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมร่วมกันแล้ว สังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pre-test) ขณะที่เด็กกำลังทำกิจกรรมตามปกติเป็นเวลา 1 วัน

2. ให้กลุ่มตัวอย่างและเพื่อนๆ ที่เหลือทุกคนทำกิจกรรมท่องคำคล้องจองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยคนเดิมสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิหลังการจัดกิจกรรม(Posttest) ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสังเกตชุดเดิมเป็นเวลา 1 วัน
4. นำผลการประเมินของผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ระหว่างผู้ประเมินเพื่อนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความแม่นยำตรงตามโครงสร้างทฤษฎี (Construct Validity) ของแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองและแบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence-IOC) ของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli & Hambleton)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-dependent)
4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารระหว่างเพศชายและหญิง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) ซึ่งกำหนดให้ผลการจัดกิจกรรมก่อนการจัดกิจกรรมเป็นตัวแปรปรวนร่วม (Covariates)

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารโดยรวมและรายด้านได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ ด้านการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร เพศหญิงโดยรวมและรายด้านได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ ด้านการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรม หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การเลือกคำคล้องจองเพื่อนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร ควรเลือกที่มีเนื้อหาใกล้ตัวเด็ก เพราะเด็กจะสนใจมากกว่าคำคล้องจองที่มีเนื้อหาไกลตัว คำศัพท์ยากและมีเนื้อหาที่ยาวเกินไป
2. การแบ่งวรรคตอนเป็นวิธีการที่สำคัญในการท่องคำคล้องจอง เพราะจังหวะจะทำให้เด็กสนุกสนาน จำง่าย เมื่อพบคำคล้องจองอื่น ๆ เด็กจะสร้างจังหวะของตนเอง และทำให้สามารถท่องคำคล้องจองได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

3. ควรมีสื่อประกอบการท่องคำคล้องจอง เพื่อให้เด็กมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมทางด้านภาษา การฟัง การอ่านและการเขียน กับเด็กในทุกระดับชั้นเรียน
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารในกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่นเกม บทบาทสมมติ การเล่านิทาน เพลง การประกอบอาหาร เป็นต้น
3. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่มีต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารโดยเฉพาะ
4. ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลการวิจัยครั้งนี้ในลักษณะที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และดูผลที่เกิดจากพฤติกรรมการมีสมาธิในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความประพฤติ และด้านผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลจะเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2 ข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิโดยรวมและรายด้านได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ ด้านการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร หลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงว่ากิจกรรมท่องคำคล้องจองที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นนั้น เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาพฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัย ชั้นบริหารได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ยึดหลักการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย กล่าวคือ ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองโดยเน้นการสื่อความหมายด้วยภาพประกอบ สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ชัดเจนและสวยงาม คำคล้องจองที่ใช้เป็นคำคล้องจองที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ได้กลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่ในเวลาปกติ และอีกส่วนหนึ่งเป็นคำคล้องจองที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน และใกล้ตัวเด็ก กอปรกับผู้วิจัยจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ จนทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสมาธิในทุก ๆ ด้านสูงขึ้น อย่างต่อเนื่อง เด็กมีความตั้งใจฟัง ตั้งใจทำกิจกรรมสนใจใฝ่เรียนจดจำบทคำคล้องจองที่สอนไปแล้วได้แม่นยำ มีกิริยาดี มีมารยาทงดงามสมวัยทักทายด้วยการไหว้ได้อย่างสุภาพสวยงามมีสุขภาพจิตดีอารมณ์แจ่มใสสนุกสนาน ร่าเริงและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และแสดงออกด้วยท่าทางตามจังหวะอย่างเปล็ดเปล็นสนุกสนาน รู้จักอดทนรอคอยตามลำดับก่อนหลัง มีระเบียบวินัย ทั้งยังรู้จักระมัดระวังตนเองและเพื่อนในการปฏิบัติกิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรม รวมถึงการรับประทานอาหารกลางวันที่เป็นระเบียบมากขึ้นจับช้อนจับส้อมได้ถูกวิธี อาหารหกจากถาดอาหารน้อยลง อีกช่วงเวลานอน ก็นอนหลับง่ายและหลับลึก นอนได้นาน และนานกว่าก่อนการทดลองสิ่งที่พัฒนาขึ้นได้เกิดจากการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

(พัฒนา ชัชพงศ์ (2535 : 8) เช่น สงบเยือกเย็นมีสติ อุดทน อุดกลั่น ความจำดีขึ้น สดชื่น กระปรี้กระเปร่า นอนหลับง่าย หลับลึกขึ้น มีระเบียบวินัย และมีจิตใจจดจ่อกับการเรียนและการทำกิจกรรม ซึ่งจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านอื่น ๆ ไปด้วย โดยเฉพาะในด้านภาษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฌภัทรสร จรจรรย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจอง ประกอบภาพ ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ความสามารถด้านการฟังโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 7.86 คะแนน และรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการจำแนกเสียงมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.13 คะแนน ด้านการฟังเรื่องราวมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.93 คะแนน และด้านการปฏิบัติตามคำสั่งมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.80 คะแนน ซึ่ง ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $P < .01$ ส่วนความสามารถด้านการพูดโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.93 คะแนน และรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการพูดคำศัพท์มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.06 คะแนนด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่า มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.33 คะแนน และด้านการพูดสื่อสารมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.53 คะแนน ซึ่งรายด้านทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ สามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังโดยรวมและรายด้านทุกด้าน รวมทั้งความสามารถด้านการพูดโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับนิตยา ประพตกิจ (2549 : 74) กล่าวว่า การให้เด็กได้ฟังคำคล้องจอง เช่น คำกลอน และเพลงกล่อมเด็กบ่อย ๆ จะช่วยให้เด็กสามารถจดจำคำเหล่านั้นได้ มีสมาธิในการฟัง เข้าใจเสียงซ้ำ ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหาของคำกลอนนั้น ๆ

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการมีสมาธิของเด็กปฐมวัยชั้นบริหารเพศชายและหญิงที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองจะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการมีสมาธิโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตวิญญาณ ด้านการพูดและการกระทำ ด้านการเรียนหรือการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัยชั้นบริหาร ระหว่างเพศชายและเพศหญิงหลังการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพฤติกรรมการมีสมาธิของเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับที่ วันชัย ไชยสิทธิ์ (2549) ได้กล่าวไว้ว่าในปัจจุบันเด็กไทยของเรามีปัญหาหนึ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองและสังคมปัจจุบันให้ความสนใจเป็นอย่างมาก คือปัญหาเด็กไม่ค่อยมีสมาธิ ซึ่งพบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิงในระดับอาการที่สำคัญคือ เด็กจะสนใจอะไรได้ไม่นาน พุดมาก อยู่ไม่นิ่ง นั่งไม่ติดที่ ทำงานไม่สำเร็จ มีการรับรู้และเรียนรู้ได้น้อยกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียน และมักจะก่อความวุ่นวายของชั้นเรียนอีกด้วยและสอดคล้องกับ คิดส์และสคูล (Kids & School, 2552 อ้างถึงในกุสุมา แผลงทับ, 2553 : 50) ซึ่งได้กล่าวว่าโดยพื้นฐานแล้วเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการเรื่องภาษา ความคิดความอ่านได้เร็วกว่าเด็กชายอาจสังเกตเห็นได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังสังเกตได้อีกเช่นกันว่าเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีกว่าเด็กชายเพราะมีสมาธิดีและยาวกว่า เรื่องการเลือกใช้คำศัพท์การสร้างรูปประโยค การสะกดคำของเด็กหญิงก็ดูจะดีกว่าเด็กชายพอสมควรทีเดียว ในเรื่องทักษะการแก้ปัญหาที่เหมือนกัน ในวัยเดียวกันเด็กหญิงจะแก้ปัญหาได้ดีกว่า ไวกว่าและเป็นขั้นตอนมากกว่าเด็กชาย

จะพบเห็นได้บ่อยที่เด็กหญิงจะไม่ขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาแต่จะพยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่วนเด็กชายมักจะมีใจสนใจสั้นกว่าเด็กหญิงในเรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อของเด็กชายก็ยังไม่แข็งแรงเท่าเพศหญิง เด็กชายจะไม่ค่อยชอบเขียนหนังสือ ไม่ชอบหยิบสืบทายปากกา หรือดินสอขึ้นมาวาดรูป ชีตเขียนสิ่งต่างๆ แต่ทักษะเหล่านี้สามารถฝึกหัดให้ดีขึ้นได้โดยการอ่านหนังสือให้เขาฟัง หรือผลัดกันเล่านิทานทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อเป็นการฝึกให้เขามีความอดทนอดกลั้นและเสริมทักษะอื่นเข้าไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี)**

กรุงเทพมหานคร : สกสศ. ลาดพร้าว.

กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย. (2546). **ออกกำลังกายสะสม**. ค้นเมื่อพฤษภาคม 4, 2554, จาก <http://www.anami.moph.go.th>.

กุสุมา แผลงทับ. (2553). **ผลของการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีต่อการสร้างสมาธิ**.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ณภัทรสร จรจรรย์. (2551). **ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจอง**

ประกอบภาพ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณรงค์ ทองปาน. (2526). **การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ภาคพัฒนา

ตำรา และเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.

ธีระ ประพฤติกิจ. (2538). **ทฤษฎีบุคลิกภาพและการทำจิตบำบัด**. ราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง.

นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2543). **ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด**

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้เพลงประกอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิตยา ประพฤติกิจ. (2549). **การพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย**. เพชรบุรี : สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น จัดพิมพ์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2542). **ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดพุทธศาสตร์**.

กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

พัชริ เจตน์เจริญรักษ์. (2537). **ความสนใจในการรับรู้ของเด็กปฐมวัย จากการใช้เทคนิคการเตรียมเด็ก**

ให้สงบ (การเก็บเด็ก). วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัฒนา ชัยพงศ์. (2535). **“การเตรียมเด็กให้สงบ”** ในเอกสารประกอบการอบรม. หน้า 8 – 12.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต ฤทธิ์เจริญ. (2548). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : เฮอร์มีสเฮาส์.

- วันชัย ไชยสิทธิ์. (2549). **เด็กอยู่ไม่สุข**. กรุงเทพฯ : สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2542). **แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : การจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย)**. กรุงเทพมหานคร : อีเลคทรอนิกส์เวิลด์.
- สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. (2542). **วิเคราะห์รหัสเพลงกล่อมเด็กภาคใต้**. สงขลา : โครงการฝ่ายวิจัยสถาบันบัณฑิตคตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนนา พานิช. (2531). **การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก**. ราชบุรี : โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี.
- สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2532). **เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6 – 10**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมาธิราช.